

Dosarul nr. 3ra-308/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – L. Holevițaia
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

ÎNCHEIERE

10 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Casa Națională de Asigurări Sociale și Societatea pe Acțiuni „Basarabia-Nord”, reprezentată de avocatul Alexandru Goiman,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Liuba Cozmulici împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Societății pe Acțiuni „Basarabia-Nord” cu privire la obligarea achitării contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de către Casa Națională de Asigurări Sociale și Societatea pe Acțiuni „Basarabia-Nord” împotriva hotărârii din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La data de 30 iulie 2018 Liuba Cozmulici a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1207/18 din 06 iulie 2017; obligarea emiterii actului administrativ, prin care să înlăture încălcările comise prin reexaminarea dreptului la pensie, cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei activității reclamantei 01 iulie 2008-05 august 2009 în cadrul SA „Basarabia-Nord”, cu efectuarea recalculării cuantumului pensiei stabilite anterior greșit începând cu data stabilirii pensiei; repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta Liuba Cozmulici a indicat că la data stabilirii pensiei, în stagiul de cotizare nu a fost inclusă perioada de activitate a sa, din 01 iulie 2008 până la 05 august 2009 în cadrul SA „Basarabia-Nord”, care a fost confirmată prin decizia din 05 august 2009 a Curții de Apel Chișinău.

La data de 11 aprilie 2018 s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Rîșcani mun. Chișinău, cu o cerere privind emiterea actului administrativ, prin care să înlăture încălcările dreptului la pensie, reexaminarea dreptului la pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate din 01 iunie 2008 până la 05 august 2009 în cadrul SA „Basarabia-Nord”, însă n-a primit nici un răspuns.

La data de 05 iunie 2018, a depus o cerere prealabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat reexaminarea dreptului la pensie, cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei activității sale din 01 iunie 2008 până la 05 august 2009 în cadrul SA „Basarabia-Nord”, însă prin răspunsul din 06 iulie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a dispus de a refuza în admiterea cererii.

Consideră ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1207/18 din 06 iulie 2018, din considerentul că, în stagiul său de cotizare la data stabilirii pensiei nu a fost inclusă perioada de activitate din 01 iunie 2008 până la 05 august 2009 în cadrul SA „Basarabia-Nord”, fiindu-i lezat dreptul la pensie pentru limita de vârstă în mărimea stagiului total, adică prin neinclusiunea perioadei din 01 iunie 2008 până la 05 august 2009. A menționat că temei pentru confirmarea stagiului de muncă servesc înscrisurile ce se conțin în carnetul de muncă și cuprind această perioadă.

Conform art. 3 lit. e), art. 25 alin. (1) și art. 29 ale Legii cu privire la sistemul public de asigurări sociale, obligația de a vira contribuțiile de asigurări sociale în bugetul public de asigurări sociale ține de sarcina angajatorului, iar răspunderea pentru executarea necorespunzătoare a obligației date nu poate fi imputată salariatului, fiind inadmisibilă în conformitate cu legislația în vigoare la data stabilirii pensiei, sancționarea pensionarului pentru inacțiunea angajatorului său precedent.

În consecință, executarea necorespunzătoare a obligațiilor stabilite expres prin lege de către angajator față de bugetul public național de asigurări sociale, nu poate fi pusă pe seama salariatului, acesta fiind partea raportului de muncă care nu dispune de posibilitatea de a monitoriza desfășurarea de către angajator a activității de întreprinzător în conformitate cu prevederile legale și partea careia nu-i este imputată plata cotizațiilor, cu atât mai mult că controlul executării obligațiilor de evidență a asiguraților și de plată a contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii urma a fi efectuată de către organele competente.

Astfel, pârâta fiind conștientă de netemeinicia acțiunilor sale, contrar legislației nu a emis actul administrativ solicitat.

Totodată, consideră reclamanta că prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei, ar constitui un remediu echitabil pentru suferințele cauzate, fiind unul rezonabil, justificat și nu urmărește un alt scop decât cel reparatoriu.

La data de 07 februarie 2019 Liuba Cozmulici a înaintat cerere cu privire la concretizarea pretențiilor împotriva SA „Basarabia-Nord”, solicitând obligarea SA „Basarabia-Nord” să achite în termen de 7 zile calendaristice de la data devenirii hotărârii definitive contribuțiile la bugetul asigurărilor sociale pentru perioada absenței forțate de la serviciu din vina angajatorului în perioada 01 iunie 2008-06 august 2009, din suma dispusă în temeiul deciziei Curții de Apel Chișinău din 05

august 2009, spre încasare irevocabil cu titlu de salariu mediu pentru lipsa forțată de la serviciu pentru perioada 01 iunie 2008 până la 05 august 2009. (f.d. 47- 48)

Prin hotărârea din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial acțiunea depusă de către Liuba Cozmulici. S-a obligat SA „Basarabia-Nord” să achite contribuții la bugetul asigurărilor sociale pentru Liuba Cozmulici din suma dispusă spre încasare în baza deciziei din 05 august 2009 a Curții de Apel Chișinău cu titlu de salariu pentru lipsa forțată de la serviciu pentru perioada 01 iunie 2008-05 august 2009. S-a anulat decizia de refuz a Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1207/18 din 06 iulie 2018. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual, prin care să includă în stagiul de cotizare perioada de activitate a Liubei Cozmulici în cadrul SA „Basarabia-Nord” din 01 iunie 2008 până la 05 august 2009, cu efectuarea recalculării cuantumului pensiei stabilite anterior, începând cu data stabilirii pensiei. În rest, în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 91, 98-107)

Casa Națională de Asigurări Sociale, cât și SA „Basarabia-Nord” au depus apel nemotivat la 17 ianuarie 2020 și la 22 ianuarie 2020, ulterior, la 18 mai 2020 și 19 mai 2020 apel motivat asupra hotărârii din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. Astfel, apelanții s-au conformat prevederilor legale și au depus apeluri în termen.

Prin decizia din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de către Casa Națională de Asigurări Sociale și SA „Basarabia-Nord” împotriva hotărârii din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 142, 143-158)

Instanța de apel în motivarea soluției sale au reținut că prima instanță just a concluzionat netemeinicia refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale privind includerea în stagiul de cotizare perioada de activitate a Liubei Cozmulici în cadrul SA „Basarabia-Nord” din 01 iunie 2008 până la 05 august 2009 și efectuarea recalculării cuantumului pensiei stabilite anterior, începând cu data stabilirii pensiei, or, în ședința de judecată cu certitudine s-a stabilit că Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 05 august 2009, a stabilit încălcarea de către SA „Basarabia-Nord” a dreptului la muncă al Liubei Cozmulici, prin concedierea ilegală a acesteia și a încasat în folosul ultimei din contul angajatorului, salariul pentru absența forțată de la lucru, a restabilit-o în drepturile încălcate de către angajator, ceea ce denotă că perioada 01 iunie 2008-05 august 2009 urma a fi inclusă în stagiul de muncă al Liubei Cozmulici și reținute toate plățile obligatorii (fond social, asigurare medicală, impozit pe venit).

Astfel, SA „Basarabia-Nord” urma să execute întocmai dispozițiile actului judecătoresc și să achite Liubei Cozmulici, suma adjudecată de 17 136 lei cu titlu de salariu și să rețină toate plățile obligatorii, deoarece nici autorității publice Casa Națională de Asigurări Sociale, nici angajatorului SA „Basarabia-Nord”, potrivit legii, nu aparține dreptul discreționar de a alege să includă sau să nu includă perioada 01.06.2008-05.08.2009 în stagiul de muncă al reclamantei, și respectiv, să rețină plățile obligatorii pentru fondul social, asigurarea medicală și impozitul prevăzut de lege, fiind o obligație.

Instanța de fond, cât și instanța de apel au reținut că, ca urmare a încălcărilor admise de angajator prin neincluderea în stagiul de muncă al reclamantei a perioadei de la 01.06.2008 până la 05.08.2009 și neachitarea contribuțiilor sociale, a dus la încălcarea în continuare a drepturilor Liubei Cozmulici de către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin neincluderea perioadei de la 01.06.2008 până la 05.08.2009 în stagiul de cotizare, ceea ce a dus la emiterea unei decizii defavorabile, prin care este încălcat dreptul Liubei Cozmulici la pensie prin micșorarea nejustificată a cuantumului acesteia, drept care este imprescriptibil și urmează a fi protejat.

Totodată, instanța de fond a ajuns la concluzia că este neîntemeiată și urmează a fi respinsă pretenția Liubei Cozmulici cu privire la recuperarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, având în vedere că refuzul autorității pârâte se datorează nu numai vinovăției acesteia, dar, și în mare parte, rezultă din acțiunile angajatorului în coraport cu Liuba Cozmulici. Mai mult, reclamanta a solicitat repararea prejudiciului moral în mod solidar de la autoritatea publică și de la societatea comercială. Potrivit art. 797 alin. (1) din Codul civil, reclamanta formulând cerința, nu a invocat actul juridic sau legea, în baza cărora poate fi angajată răspunderea solidară a pârâților.

Concluziile instanței de fond au fost susținute de către instanța de apel.

Cu referire la respingerea pretențiilor formulate de către Liuba Cozmulici, privind încasarea prejudiciului moral în suma de 10 000 lei, cât și încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel a menționat că nu se va expune din considerentul că ultima n-a contestat hotărârea instanței de fond, examinând legalitatea hotărârii primei instanțe în limitele apelului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și SA „Basarabia-Nord”.

Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii depusă de către Liuba Cozmulici ca fiind neîntemeiată. (f.d. 160, 174-177)

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat că apare incertitudinea la executarea hotărârii, deoarece instanțele nu au intrat în esența litigiului, iar cuprinsul dispozitivului este imposibil de executat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, generând în viitor, artificial, un alt litigiu de neexecutare a hotărârii.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, SA „Basarabia-Nord”, reprezentată de avocatul Alexandru Goiman, a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani în partea admiterii pretențiilor și deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depusă de către Liuba Cozmulici. (f.d. 162-163, 182-186)

În motivarea recursului reprezentantul recurentei a invocat că instanțele ierarhic inferioare nu au motivat inadmisibilitatea normelor de drept material ce guvernează raportul juridic litigios invocate de către SA „Basarabia-Nord” la examinarea cauzei, ori instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor

motivelor invocate de către apelantă, iar instanța de fond urmează să indice în hotărârea sa argumentele la respingerea unor probe.

Recurenta consideră că instanțele la examinarea cauzei nu au aplicat normele de drept material ce reglementează raportul juridic litigios prevăzute la art. 90 alin. (1), (2) lit. a) și alin. (4) din Codul muncii, art. 21 alin. (1) lit. a), art. 22 alin. (1), art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08.07.1999.

Cu referire la termenul de depunere a recursului se reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 25 noiembrie 2020.

Din conținutul extrasului din poșta electronică cu adresa căsuței poștale „liliana.matei@justice.md” rezultă că la 28 noiembrie 2020, ora 16:30, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale și avocatului Alexandru Goiman, reprezentant al SA „Basarabia-Bord” la adresele de e-mail „jurist@cnas.gov.md”, „alexandru.goiman@gmail.com” pentru notificare, dispozitivul deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 159)

La data de 09 decembrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale și la data de 15 decembrie 2020 SA „Basarabia-Nord”, reprezentată de avocatul Alexandru Goiman, au depus recursuri nemotivate. (f.d. 160, 162-163)

Ulterior, la data de 19 ianuarie 2021 Curtea de Apel Chișinău, a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale și avocatului Alexandru Goiman la adresele de e-mail „jurist@cnas.gov.md”, „alexandru.goiman@gmail.com” copia deciziei motivate, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică cu adresa căsuței poștale „liliana.matei@justice.md”. (f.d. 166)

Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat la data de 04 februarie 2021, iar SA „Basarabia-Nord”, reprezentată de avocatul Alexandru Goiman, la data de 09 februarie 2021, la Curtea Supremă de Justiție. Astfel, obligația de contestare în termen a fost îndeplinită. (f.d. 174-177, 182-186)

La 02 februarie 2021 și la 08 februarie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, SA „Basarabia-Nord”, Liubei Cozmulici și avocatului Serghei Mocanu copia recursurilor declarate de către Casa Națională de Asigurări Sociale și SA „Basarabia-Nord”, reprezentată de avocatul Alexandru Goiman. (f.d. 172, 180, 181, 190)

Examinând temeiurile invocate în recursuri în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră drept inadmisibile, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este

inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic

superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererile de recurs depuse de către recurenți sunt inadmisibile.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile depuse de către Casa Națională de Asigurări Sociale și Societatea pe Acțiuni „Basarabia-Nord”, reprezentată de avocatul Alexandru Goiman, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh